

EKONOMICZNO-SOCJOLOGICZNE I ETYCZNE ASPEKTY RESTRUKTURYZACJI W GOSPODARCE KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ Konferencja naukowa, Poznań, 3 - 4.12.1998 r.

W dniach 3 - 4 grudnia 1998 roku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt.: „Ekonomiczno – socjologiczne i etyczne aspekty restrukturyzacji w gospodarce krajów Europy Środkowo-Wschodniej”¹, zorganizowana przez Katedrę Socjologii i Filozofii Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Udział w niej wzięli przedstawiciele krajowych i zagranicznych środowisk naukowych oraz praktycy. W swych wystąpieniach podjęli oni zagadnienia restrukturyzacji na tle procesów dostosowawczych do gospodarki rynkowej i wymogów Unii Europejskiej oraz kwestii kulturowych uwarunkowań i zagrożeń restrukturyzacji.

Konferencję rozpoczął referat E. Kośmickiego dotyczący znaczenia integracji europejskiej jako istotnego czynnika utrwalania transformacji zarówno pod względem politycznym jak i gospodarczym. Przebieg restrukturyzacji gospodarki bułgarskiej został przedstawiony w wystąpieniu P. Cwetkowa, F. Fiłczewa i C. Glinkowskiego. Kraj ten z powodu silnego powiązania z rynkiem byłego ZSRR miał najtrudniejsze warunki startu, co odbiło się na dynamice liberalizacji tej gospodarki. Referent z Rosji A. B. Krutik zwrócił uwagę na rolę small-biznesu w przekształceniach społeczno-gospodarczych akcentując jego pozytywny wpływ w sektorze handlu, usług i budownictwie.

Proces zmian zasad etycznych przedsiębiorców zaprezentowali w swym wystąpieniu F. Byłok i B. Sztumska. Następnie F. Krzykała przedstawił wpływ restrukturyzacji na przededefiniowanie oczekiwań zachowań społecznych przedsiębiorców. Tematyce etycznej poświęcony też był referat B. Pogonowskiej analizujący kodeksy etyczne zawodów ekonomicznych. B. Rzczyński na przykładzie zarządzania gospodarką komunalną scharakteryzował wzajemne przenikanie się etyki, ekologii i ekonomii.

Wątek zmian kulturowych podjęty został przez C. Sikorskiego. Dotychczasowy świat, zdaniem Autora, wychodził naprzeciw potrzebom bezpieczeństwa i pewności. Nowe warunki będące efektem radykalnej zmiany systemowej wywołują poczucie niepewności uczestników organizacji, którzy są zmuszeni do akceptacji i opanowania sztuki radzenia sobie w nowych warunkach. Kwestii tej dotyczył także referat I. Robinson i B. Stępień. Do analizy „kultury w dobie chaosu” wykorzystano wyniki badań empirycznych byłych przedsiębiorstw państwowych. Natomiast G. Krzymińska zwróciła uwagę na konsekwencje przemian społeczno-gospodarczych dla zmiany stylu życia Polaków.

Problemowi restrukturyzacji sektorowej poświęcony był referat K. Rogozińskiego poświęcony serwicyzacji jako jednemu z priorytetów polityki gospodarczej krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Z kolei B. Wojciechowska-Ratajczak podjęła próbę określenia miejsca i roli Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w nowych strukturach państwa. W. Jarmołowicz i A. Baszyński przedstawili problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w aspekcie oceny pracy jako podstawy polityki płac w przedsiębiorstwie.

Założenia zyskującej na popularności radykalnej koncepcji restrukturyzacji firm zaprezentował H. Januszek. Ukazał on dylematy reengineeringu organizacji firm w celu lepszej odpowiedzi na wymagania zmieniającego się otoczenia i polepszenia pozycji rynkowej. S. Szymańska-Kostecka zwróciła uwagę na zagadnienia związane z jakością, ich miejscem i rolą w procesach restrukturyzacji przedsiębiorstw. Natomiast kwestię partycypacji pracowników w zarządzaniu przedstawiła G. Bartkowiak. Przedmiotem analizy opartej na empirycznej weryfikacji sąjawiska były przyczyny obaw kierowników przed przekazywaniem uprawnień swoim pracownikom.

Ostatnia grupa referatów dotyczyła przekształceń własnościowych. J. Sikora omówił zagadnienie konkurencji w procesach prywatyzacyjnych przedsiębiorstw wskazując, że poznanie i analiza zachowań konkurentów pozwala opracować dostosowane do sytuacji strategie kierowania przedsiębiorstwem. A. Suwalski zaprezentował podstawowe obszary dyskusji wokół polskiej prywatyzacji. Wskazał na wielowątkowość problematyki określenia przyszłościowej konstrukcji systemu gospo-

¹ *Ekonomiczno-socjologiczne i etyczne aspekty restrukturyzacji w gospodarce krajów Europy Środkowo-Wschodniej*, red. H. Januszek i J. Sikora, AE, Poznań 1998, ss. 144.

darczego i roli jaką przypisuje się prywatyzacji w tym zakresie. Referat M. Witkowskiego dotyczył konfliktów w procesie przekształceń przedsiębiorstw państwowych w spółki pracownicze.

W ożywionej dyskusji podkreślano, że transformacja systemu gospodarczego oznacza nie tylko nowe rozwiązania instytucjonalne ale również adaptację struktur gospodarczych do nowych, zmienionych warunków. Z punktu widzenia ekonomicznego podstawowym celem jest gospodarcza sprawność i racjonalność. Natomiast socjologiczne spojrzenie akcentuje konsekwencje radykalnej zmiany reguł i przyzwyczajzeń. Dlatego też w podsumowującej Konferencji konkluzji stwierdzono, że nie można przeprowadzić skutecznie instytucjonalnej zmiany systemowej, dążąc jedynie do racjonalności ekonomicznej i koncentrując się na sprawności gospodarczej, przy zupełnym pominięciu kwestii społecznych.

Elżbieta Budzisz-Drozdowska, Andrzej Suwalski